

ALBINA

De două ori în septemana: Joi-a și
Duminică; era când va pretinde im-
plantarea materielor, va ești de trei săptămâni
de patru ori în septemana.

Prețulu de prenumerațiune,

pentru Austria:

anul întregu 8 fl. v. a.
dimetate de anu 4 fl. v. a.
patriarh 2 fl. v. a.

pentru Romania și străinătate:

anul întregu 12 fl. v. a.
dimetate de anu 6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespun-
dinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă si corespondintiele, ce prir
vescu Redactiunea, administratiunea s'eu
speditur'a; câte vor fi nefracate, nu se vo-
primi, era cele anonime nu se vor publică

Pentru anuntel și alte comunicatiuni de
interesu privatu — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretu sca-
diutu. Pretulu timbrului câte 80 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Budapesta, in 12 noemvre.

Situatiunea în Franța pare a se fi schimbata de nou. În ședința așunării din Versalia, ținută la 7 ale curente, monarhistii se veduira de nou loviți ca de fulgeru și aduși în cea mai mare perpleșitate prin aceea, că în această ședință s'au alesu în contra dorinții și așteptării lor în comisiunea, emisă de adunare pentru examinarea propunerii lui *Changarnier*, relativă la prelungirea președinției lui *MacMahon*, mai mulți republicani, decâtu de ai lor. *MacMahon* dimpreună cu ministeriulu *Brogie* este prin această adușu în o mare ingrigire; er domni'a ministeriului *Brogie* este dependentă dela faci'a ce o va luă interpe-latiunea lui *Léon Say*, în privința prelungirii vacantiei celorl treisprediece locuri de deputati, pusă la ordinea zilei pentru ședința din 14 ale curente.

Republicanii voiescu a aduce acum în camera și pre deputatii din *Elsasia* și *Lotaringia*, a căroru demisiune încă nu s'a primitu de camera; er Bonapartistii dicu, că s'ar învoi cu proclamarea definitivă a republicei, în casu deca această s'ar votă de contra natiune printr'unu plebiscitu. În totu casulu lucrurile i'eu acum în Franța o directiune, ce ne face a crede, că republic'a definitivă va trebui să triumfe.

În Italia și deca în Turinu s'a ținutu în zilele acestea o serbatore în onoarea lui *Cavour*, în onoarea acelu barbatu, carele în totu decursulu vietii sale s'a datu stătu de multu pentru unitatea patriei sale, care unitate numai după nouă ani de la mórtea sa se potu realiză. Facia de incidentulu acestu diurnalulu *N. Fr. Presse* — scrie unu articolu lungu, în care desfășura pe largu tota vietă acestui mare barbatu. Mai batatoriu la ochi ne a venitu în acestu articolu pasagiulu, în care dice că *Cavour* simpatisă atătu de multu cu regimulu Bonapartistiloru din Franța, și că chiar la mórtea sa ar fi recomandat amiculor sei să nu se departedie de contra Franța; la ce amintitulu diurnalulu reflectă, că deca astadi ar trăi *Cavour*, cu totulu alt'a ar face.

Dar pre cându poporul din Turinu ținē serbatore pentru acelu, care a propagatu ide'a de unitate a Italiei; pre atunci Vaticanulu trametea porunci în tôte părțile la ai sei — cu insarcinarea de a face adrese contelui *Chambord* pentru portarea sa faci'a de Franța. Rea sensatiune a facutu asupra Vaticanului și mesagiulu imperatului nostru, prin care a deschisu senatulu imperialu. În momentulu, cându pap'a a primitu șoire despre această, pap'a s'eu fia esprimatutratra adictii sei: *rogative și sperati*.

Senatulu imperialu din Viena s'a constituitu prin alegerea bureaului seu, după ce a primitu de baza — în modu provisoriu regulamentul internu alu casii, creditu din trecut. De președinte alu casii de diosu s'a alesu *Dr. Rechbauer*. Comisiunea insarcinată de a raspunde la mesagiulu imperatului nostru, prin care a deschisu senatulu imperialu. În momentulu, cându pap'a a primitu șoire despre această, pap'a s'eu fia esprimatutratra adictii sei: *rogative și sperati*.

Senatulu imperialu din Viena s'a constituitu prin alegerea bureaului seu, după ce a primitu de baza — în modu provisoriu regulamentul internu alu casii, creditu din trecut. De președinte alu casii de diosu s'a alesu *Dr. Rechbauer*. Comisiunea insarcinată de a raspunde la mesagiulu imperatului nostru, prin care a deschisu senatulu imperialu. În momentulu, cându pap'a a primitu șoire despre această, pap'a s'eu fia esprimatutratra adictii sei: *rogative și sperati*.

În *Romania* s'a denumitu de ministru alu justiției *Lahovari*.
La noi iuca se vorbesce tare de o criza ministeriale. Primulu începutu se va face, pre cum se dice cu retragerea dlui *Kerkápoly*, sciti a acelu renumitu financieru, care atătu de bine aretă că se pricepe în manipularea de bani.

De langa *Biserica-alba* primirăm reporturi despre aceea, că domni de la putere, cu privința la alegerea de deputati distale, ce tocmai astadi are locu, — nici pe de parte nu s'au îndestulatu cu misieliile ce le-au comisu la inscrierea alegetoriloru, unde d'între *Serbi* și *Romani* despoiară de dreptulu electoralu vr'o 7 — 8000, — ci acuma, introducendu o mesura nouă și poporului nostru cu totulu necunoscută, adeca „*certIFICATELE ELECTORALI*,” fora de cari nici unu alegetoriu nu se lasă la urnă, se pusera a însielă pre betii alegetori, parte amagindu-i la impartirea acelor certificate, parte — cumperandu-le de la cei slabi de angeru și asiă acuma la alegere în alu treilea actu despoindu — multime de ai nostri de dreptulu lor. — Astfelu este libertatea și onorabilitatea noastră constituțională; apoi să ne impacăm cu această constituțiune magiara domnăca? — să estimu la cale cu acești domni — corupti și corumpetori?

Pana e lumea! —

Budapesta, in 12 noemvre n. 1873.

(a) Nimicu nu ne pote lamuri mai bene situatiunea, în care se afla astadi statulu ungurescu și acei'a, cari conducu în prezente destinele lui, ca evenimentele petrecute în diu'a de 8 ale curente, în prim'a ședinția a sesiunii prezente a camerei reprezentantiloru. Tote foile verbescu cu alarmu despre această ședinția, se ne facemu deci și noi reflexiunile nostre. Primulu momentu de însemnatate în această ședinția, este depunerea mandatulu de deputatu, a lui *Ghiczi*. Facia de acestu evenimentu pres'a de tóta colorea face feliu de feliu de combinațiuni. În aceea se unescu însă tôte că talente și caractere ca *Ghiczi* are cas'a putiene de perditu. Esaminandu și noi acestu incidentu și voindu a ne da parererea, nu potemu dice alt'a, de cătu ca: *Ghiczi* a a cunoscutu situatiunea cea precară, în care se afla astadi statulu, a vedu utu că în impregiurările de faci'a parlamentulu ungurescu, cum este elu compus acum, nu pôte ajutá nimicu reului, de care patimesce tier'a și asiă mai bine a preferitu a se retrage, decâtu a fi silitu să asculte blestemele, ce mai curendu, mai tardiu va trebui să le redice nefericit'a tieră asupra tuturoru acelor'a, cari au datu mana de ajutoriu regimulu spre a o duce din dia în dia totu spre mai reu. Într'unu corpu, unde o majoritate de mameluci votedia orbesc și la comanda lucruri, despre care nu are pōtera nici ideia, er propuneri sanatoșe, provenite din cele mai bune intentiuni și bine rumegate se respingu, nu este mirare, deca cutare omu de omenia se retrage.

Alu doilea momentu de însemnatate este lung'a cuventare a ministriului — președinte *Slavy*, pe care o schitarăm și noi încātu ne permise îngustulu spaci, de care dispun colonele fōiei nostre.

Mai batatoriu la ochi ni a fost în această cuventare pasagiule, ce tractedia despre graniția militară, despre starea financiiloru și modulu, cum densulu voiescu a scapă pre regimulu de orice responsabilitate faci'a de calamitătiele, în cari se afla tier'a.

Tractandu despre graniția militară, dice între altele dluminstri președinte că regimulu a purcesu cu mare tactu, luandu în deosebită consideratiune interesel populatiunei. de acolo. Asiă se apera dluminstri — președinte faci'a de alarmulu nobunatocu alu presii magiare, care pretinse dela regimulu, ca să ia orice mesuri spre a face din populatiunea, ce a datu atâtea dovedi de bravura și credinția, faci'a de tron și dinastia, în celu mai scurtu timpu o trupa de *renegati*. Noi, cari cunoscemu bine procedur'a cea vitregă a regimulu faci'a de gra-

uitia, nu potemu să nu reflectăm dlui ministru președinte, că procedur'a sa și a consociloru sei faci'a de graniția a fost din începutu atătu de neumană, încātu nu numai că nu potu să o traga pe partea sa, ci din contra o instraină pōte că pentru totdeauna faci'a de statulu ungurescu. Primulu pasu instrainatoriu și revoltatoriu de anima la facutu regimulu, cându a adușu legea de provincializare, de nobis sine nobis fora a se audi o voce din graniția în parlamentulu ungurescu, care parlamentu, lucru firescu, necunoscutoriu de referinție, a adușu acea lege în contra dorinției populatiunei concerninte, impartindu adeca acea populatiune în tôte părțile. Alu doilea pasu instrainatoriu a fost denumirea unui neromaunu în comitatulu curatu romanescu alu Severinului. Apoi nevoindu a mai pomeni nelegalitătiele cele multe, ce le a comisu și comite regimulu și omenii sei faci'a de alegeri prin scergerea în modu nedreptu și după placu a miiloru de alegetori cum și denumirea de amplotiati, ce nu cunosc limb'a populatiunei, carea îi platesce cu bani scumpi spre a i face serviti; întrebăm acum pre dluminstriu că acestea sunt *actele de precatutiune, prin cari sperdiă a castigá animalele granițieriloru?* Tare se însielă deca, deca crede această și deca nu se încere a delatură aceste rele. Deca are însă regimulu actualu în adeveru intentiunea de a cascigá pe granițieri; apoi să caute a schimbă politic'a inaugurată.

Relativu la criza de bani dluminstri președinte spune francu, „că această este multu mai mare, ca la începutulu sesiunii trecut'e.” Această a a potutu surprinde pe niminea, la această s'a acceptatu oricine, care a aruncatu o privire *numai fugitivă* în actiunea guvernului. Deca însă densulu a spus'o, apoi nu a facutu alt'a, decâtu a aretat, că este sinceru faci'a de parlamentu. Că densulu crede, cându dice, că *totusi starea financiaria nu este de desperatu* a se poté îndreptá; noi nu potemu nici odata consenti, pana cându guvernulu urmaresce politic'a sa dela 66 încoci.

Statulu ungurescu a facutu detorie enorme, fara a fi întrebuintiatu barem o suma câtu de *neînsemnată productivă*, după cum pretindu această a principalele unei economie sanatoșe de statu. Bani imprumutati, pentru care tier'a trebuie să plătescă mari interese, potemu accentuă cu tóta puterea cuventulu sunt perditu pentru totu deuna, fara a fi adușu tierii celu mai micu folosu. Er o îndreptare a crizei financiare, ce ruinedia astadi statulu, și o îmbunătățire a stării materiale s'ar poté acceptá numai atunci, cându acei bani s'ar fi întrebuintiatu pentru înființarea unor institutiuni moderne, ce contribuescu la dezvoltarea și prosperarea materiale a unui statu, s'eu cându statulu nostru aru fi unu statu industrialu, dispusu de a aduce bogatia în țiera. —

Pana cându însă statulu nostru este unu statu, a căru bogatia depinde numai dela productivitatea pamentulu, er pentru redicarea productivității acestui pamentu nu s'a facutu și nu se face nimicu; pana atunci nu se poté nici decâtu sperá la vre-o îmbunătățire pre terenulu acest'a. Că dice dluminstri, că s'a cheltuitu sume enorme cu clădirea drumuriloru de feru, nu i disputăm nimicu; nu ne potemu și nu ne vomu poté învoi însă nici odata, că cu construirea drumuriloru de feru, s'ar fi facutu vreunu bine pentru țiera, pana cându scim, că procedur'a guvernului și în această cauza a fost ca preste totu îndreptată: de a satisfice numai intereselor unoru particulari; er nu binelui comunu alu tierii. Apoi modulu, în care a purcesu regimulu la încheierea contractelor pentru construirea căilor ferate, 'lu cunosc lumea multu mai bine, decâtu să-lu

pōta vreodata aprobă. Pacatulu și apoi are și aci ca preste totu consecințele sale.

Cātu privescu pasagiulu cuventării, în care dice: că nu regimulu senguru pōta vin'a; ci toti acei'a cari au contribuitu câtu de puțin la conducerea afaceriloru publice de statu, nu potemu dice altu ceva decâtu că și densulu ca totu omulu ce recunoscă că a gresitu, voindu a-si face neliniscă și muștrarea consciinței mai usiōră, se încere a transpune vin'a și pe alții. Că și parlamentulu pōta vin'e, nu i disputăm. Da, și densulu este vinovat.

În loculu primu cade însă vin'a pre regimulu și acei'a, cari i au insuflatu această politică gresită. În statulu nostru elu a fostu și este acelu factoru, carele prin banii publici, banii seraciloru și detoriile cele enorme, ce le a pusu pre capulu acestor seraci; a coruptu și demoralisatu poporul, spre a-i tramete cu mandate, prin care s'a batjocorit legea, o turma de mameluci în parlamentu.

De aceea fora nici o rezerva ne șentim indreptatiti a afirmă că vin'a tuturoru relelor trebuie să o iea a supra-si *numai și numai guvernulu*. Elu este *causa malorum* în administratiunea cea rea, în justitiă, în construirea căilor ferate și în tôte. Elu a fostu acelu, care preste totu a pusu în posturi organe numai de ale sale, fora de a luă în *drepta considerare*, deca acele organe sunt capace, de a *și face tierii vreunu servitiu*, pentru sumele cele enorme ce le suge din spinarea ei. Er deca parlamentulu a sanctionatu prin legi pozitive politic'a cea gresită a guvernului, elu nu pote portá vin'a, fiindu elu unu corpu compus a lucră *numai după placulu unui partidu*.

Dreptu aceea să încheiamu și acum spunendu dloru magiari, că în daru le sunt tôte sperantiile, tôte iluziunile și tôte mesurile, ce vor a le luă spre îndreptarea relelor. *Ungariu numai atunci va poté fi tare și mare, cându va mânti pre deplinu tôte elementele ce o compun.*

Deca această însă nu o au facutu pana acum și nu o facu; apoi nu să șfășca domni dela putere a-si atribui numai loru caderea, ruin'a și descompunerea statulu, cesa ce — remanendu pe langa politic'a de astadi — negresitu va trebui să urmedie.

Romani din patru anghiri ascultati!

Pre cându studintii, și peste totu juniimea română, aminele necorupte, pe întrecute alergara a-si aretă indignatiunea pentru arestarea lui *Aron Densusianulu*, și aderinti'a cea mai perfectă la fapt'a, la portarea natiunale a acestuia, — precandu d'alta parte ni se anunția, că — bravulu apertoriu a santei cause natiunali — este dejă pusu pe petioru liberu, éta cum pré demn'a mama a eroului politicu vine și ea a-si manifestá sentiementele în această causa — în „*Feder.*” de dominec'a trecută:

Densusiu, 30, optovre 1873.

Dle Red.! Asta-di me încunoscintiai, că fiiulu meu *Aron Densusianu*, advocatu în Fagarasiu, e încarceratu în Tergu-Muresiului de cătra ștepanii patrioti magiari, pentru că ar fi apertu dreptatea și sacrele interese ale natiunii nostre.

Repausatulu meu sociu, *Bisantiu*, parocu în Densusiu, fu la an. 1838 despoiatu de tóta averea și legatu de loitrele carului și astfelu transportatu spre a fi impusatu de cătra patriotii magiari, — inse prevedinti'a divina și dreptele lui fapte l'au eliberatu din manele sceleratiloru.

Primgenitulu meu fiiu, *Beniaminu Densusianu*, actualminte protopopu în Secaș rembu, la an. 1848, impinsu de ascucitele baionetelor patriotiloru magiari și trans

portatu in opidulu Hatiegu, unde i-se prepara-
se furcele ungueresci, dupa ce i-se constata-
ra umanele-i fapte, pronia divina lu-elibera
asemenea.

Alu doile fiu alu meu, *Giorgiu Densu-*
sianu, parocu in Densusiu si asesoru consis-
toriale, la 1848 acusat de catra unu minist-
tru, ca agitatoriu prin pressa, documentandu
elu dreptele sale asertiuni intru interesulu
besericeii si a poporului, fu asemene eliberatu.

Alu treile fiu alu meu, *Arone Densu-*
sianu, avocatulu in Fagarasiu, asta-di de catra
patriotismulu magiaru incarceratu in Tergulu-
Muresiului, suferu pentru ca a luptatu intru
interesulu dreptatii si alu natiunii.

Eu dara apelediu la natiune, nu pentru
a-lu elibera, ci pentru a-lu imita; caci sum
convinsa, ca si acestu fiu alu meu, dupa
dreptele lui fapte, daca de tribunalulu si
patriotismulu magiaru nu va fi eliberatu, va
fi eliberatu de acelu tribunalu santu, unde se
voru incorona meritele fiiloru acelei natiuni,
cari au luptatu pentru dreptate si libertate.

Mai am inca alu patrulu fiu, *Nicolau*
Densusianu, avocatulu in Brasieiu, si daca pro-
vedintia preste mine pana in aduce betra-
notie atate tentatiuni a adusu, rogu pre
parintele crescu si pentru elu, ca se nu-si
pregete cu ori-si-ce pretiu a suferi pentru
natiune, de l'asi si vede asemene tractatu, —
apoi se moriu.

Sofia.

Mam'a Densusianiloru.

La acesta eroica manifestatiune, onora-
bila Redactiune de la „Fed.“ adauge:

Venerabile Matróna! Calea, pre care au
purcesu prademii fii ai Dvóstre, devotati
causei poporului rom. este calea doreriloru
seculari, pre care din vechime au purcesu
mai multi fii ai natiunii nostre, era la an.
1848 plecase cu mila, plecase asiá dicendu
natiunea intréga, lasandu-ne armatoriloru
esemplu de imitatu. Sublima misiune! Mai
sublimu inse este esemplulu ce DV. dati
mameloru, pentru ca mai rare sunt la noi
Corneliele, decâtu Grachi. De trei ori bine-
venitu este dara apelulu DV. in acestu
timpu de amortire si de indiferentismu,
in care credintia pare a slabi. — Candu
numeralu matróneloru romane, cari se in-
vasie pre fii loru, a se devota eu totulu
causei natiunii, va cresce, va deveni mare,
atunci caus'a nostra va triumfa de securu.
Bine observati, ca fiiulu DV. i-se va restitu
acusi libertatea; acést'a este si credintia no-
stra, pentru ca judecatorii lu-pusera la in-
chisóre preventiva, numai pentru ca preve-
deau, ca nu-lu voru poté condamna nici chiar
dupa legile loru. Trista situatiune! in care se
afia la noi justitia, dar nu poté fi altmintrea,
ca-ci insa-si bazea libertatiloru, libertatea per-
sonale, nu este garantata inca cetataniloru;
apoi intr'o tíera, unde unu Aporu, acestu mon-
stru justitiariu, dupa acelu scandalu europénu
cu Tofalenii, totu mai poté stá in fruntea jus-
titiei, spre batjocur'a justitiei magiare, acolo
tote nedreptatirile si nelegalitatile sunt posi-
bili. Mai avemu a observá, ca inse-si legile in
vigóre se aplica in moduri diferite; precandu
adeca magiaru din opusetiune se afla in depli-
nulu exercitiu alu drepturiloru constitutiunali,
pre atunci Romanii, vrendu a le exercita si
ei, sunt trasi in judecata, sub pretestulu futi-
le d'a fi comisii crim'a de lesa maiestate! Cu
cátu magiaru vor merge totu asiá mai depar-
te, cu atátu mai de parte vor stá de anim'a
ómeniloru, in carea prin procedur'a cea ne-
drepta, in locu de incredere si apropiere, se
va incuba despretiu si ura nereconciliabile.

Cestiunea Fagarasiului din punctu de vedere juridicu.

Importanti'a causei si interesulu
justitiei ne indémna a tracta pe scurtu
din punctu de vedere juridicu cestiunea
Fagarasiului; caci numai in acestu modu,
de o parte se va poté convinge lumea
despre *neculpabilitatea* pré stimatului
nostru amicu Arone Densusianu, ér de
alt'a se va informá despre *pusetiunea ce*
avemu noi in statulu austro-magiaru, un-
de sub firm'a justitiei se califica de cri-
meni si faptele cele mai inocenti, numai
si numai din acelu motivu, ca se intimi-
deze pre resolutii anteluptatori natiu-
nali, si astu-feliu se nu mai cuteze ci-
neva a reclama si pentru natiunile subju-
gate drepturi egali cu domni stepa-
nitori.

Deci spre a fi bine intielesi, tienemu
de oportunu a face mai antaiu istoriculu
acestei cestiuni, aretandu totu d'odata,
ca cine a suscitatu, si ca cine este cau-
satoarele ei.

Cestiunea Fagarasiului, asiá precum
este ea astadi, 'si-are sorgintele ei in
procedur'a Ministeriului ung. de interne,
introdusa specialminte numai pentru
acestu districtu, cam prin lun'a maiu
1872, adeca candu se incepura lucrari-
le pregatitorie pentru actulu alegeri-
loru de ablegati dietali.

Cu acesta ocaziune consiliulu mu-
nicipale 'si compuse organulu seu electo-
rale in virtutea art. II. din 1848, adusu
in diet'a din Clusiu, si-si fipsa locurile
de alegere in sensulu instr. din 10 ianu-
arie 1866, cari ambe acestea sunt deplinu
garantate pentru Transilvania in articulu
43 din 1866, Ministeriulu ung. inse,
in locu se respecteze acestea legi, afla
mai cu cale a se abate dela prescriese
loru si a impune, din propria sa putere,
pentru districtulu Fagarasiului aplicarea
art. V, adusu in diet'a din Posionu.

Astu-feliu standu lucrulu — consi-
liulu municipale, cu legea a mana, repre-
sentá Ministeriului in doue ronduri con-
tra aplicarii acestui articulu, inse fora
resultatu; caci Ministeriulu 'si executá
dispusetiunile, luate contra Districtulu
Fagarasiu, prin organele sale.

Acum cine este in casulu de facia
suscitatoriuulu concluseru din 8 si 9
aprilu 1873.

La totu casulu nu municipiulu Fa-
garasiului, care a respectatu legea, ci
Ministeriulu ung. care a desconsideratu,
ba ce e mai multa a facutu dispusetiuni
chiar si contra legii de uniune din 1868,
unde se dice la §. 12 destulu de lamuritu
ca: „*aplicarea acoloru legi, cari s'au adusu*
in diet'a separata a Ungariei inainte de
uniunea legislatiunii Ungariei cu a Tran-
silvaniei, se va efectua cu privire la teri-
toriuulu transilvanénu, incátu se va recere
in calea legislatiunii“; si cu tote astea
Ministeriulu totusi a aplicatu acelu ar-
ticulu fora consensulu legislatiunii.

Astu-feliu e invederatu, ca consi-
liulu municipale la 8 si 9 aprilu a. c. de o
parte a fost *constrinsu*, ér de alta parte
a fost *in dreptu* se declare, ca alegerile
de deputati dietali in districtulu Faga-
rasiului nu sunt efusulu seu, si asiá nici
le poté recunósce de legali! —

Totu asemenea se purcese si cu
cestiunea *sigileloru romane*, cari s'au ca-
satu fora ca acesta dispusetiune se fia
basata in legea municipale; caci legea
municipale nu contine nemicu despre
aceea, ca in ce limba se fia inscriptiunile
sigileloru municipali, ma ea nice nu a-
mintesce despre sigilele municipialoru
altu-ceva, decâtu la §. 61 atát'a: „*pre-*
torii au sigile separate, prevediute cu em-
blem'a iurisdictionii si cu inscriptiunea
ce contine numele cercului“ Cumca acé-
sta inscriptiune are se fia in limba ma-
giara, — despre acesta nici cea mai mica
pomenire nu este. Asiá dara de sene se
intielege, ca *sigilele au se fia in conso-*
nantia cu limba protocolaria a respecti-
vei iurisdictionii, care in districtulu Faga-
rasiului, amesuratu art. 44 din 1868, e
cea romana. Astu-feliu consiliulu mu-
nicipale, aduse conlusulu seu, prin care in
modu legale a datu spresiune stepanirii,
cá i s'a facutu nedreptate.

Ei bine, dara contrarii nostri, —
cari pururea nu aplica legile dupa intie-
lesulu loru, ci totu de a un'a le aplica si
interpreta dupa cum cere interesulu de
egemonia magiara, — apucara acesta
cestiune din a loru punctu de vedere.
Ei alarmara lumea, ca districtulu Faga-
rasiului a dechiaratu resbelu uniunei
si integritatii corónei santului Stefanu,
conturbandu liniscea publica; de aceea ei
pentru restabilirea acesteia, in virtutea
§-lui 65 c. p. austriacu, trantira in car-
cerile din Tergulu-Muresiului pre unulu
din cei mai bravi fii ai natiunii ro-
mane.

Inse acést'a e unu pretestu, o spli-
care fórte falsa, pentru-ca avocatulu
Arone Densusianu, si prin elu consiliulu

municipale, nu a provocatu nici unu
feliu de agitatie contra persoanei Maies-
taticé, a integritatii imperiului, a formei
de guvernamentu, si cu atátu mai pu-
cinu a provocatu la nesupnere, la resis-
tintia contra legiloru in vigóre, a ordi-
natiuniloru seu altoru dispusetiuni gu-
vernamentali.

Dovéda, ca tote acestea nu le a fa-
cutu, este ca alegerile s'au efectuitu intre
celea mai mari betii si corumperi, fora ca
cei betii se fi fost impededati in exercerea
votulu loru; sigilele cu inscriptiune ma-
giara sunt de multu introduse, dupa cum
s'a dispusu; ordinatiunile guvernului s'au
executat fora resistintia, in cea mai ma-
re linisce; fostulu Capitanu supremu,
Tamasiu, s'a destituitu fora macar ca mu-
nicipiulu se fia pretinsu, conformu §-lui 27
alu art. de lege 44 din 1868, ca guver-
nulu se aplica in loculu lui unu romanu,
seu celu pucinu unu individu ce posiede
macar cunoscintia limbei romane, etc.
etc.

Asiá dara, unde sunt criteriale, cari
le presupune §. 65 c. p. unde e resistin-
tia? si in fine, candu si unde s'a con-
turbatu liniscea publica? — Nise va obie-
ctá póte, ca tote acestea si-au cuibulu
loru in declaratiunile din 8 si 9 aprilu
a. c. si astu-feliu acestea sunt califica-
bili pentru a face din ele criminea cu-
presa in §. 65 c. p. si pre sustienato-
riuulu loru de culpabile alu acestei cri-
mini.

Acésta obiectiune este preste totu
ne'ntemeiata, ceea-ce vomu probá cu
legea municipale a mana.

Legea municipale in §. 1 lit. b) si
c) prescrie invederatu cerculu de acti-
vitate alu municipialoru, ce-lu au cu
respectu la dreptulu guvernarii de sene.
Amesuratu acestoru determinatiuni mu-
nicipiale sunt chiar chiamate a discute
afaceri de interesu publicu, ma si de
tiera. Ele potu aduce concluse relative la
acestea cestiuni, si conclusele statorite
le potu comunicá liberu intre sene si cu
regimulu.

Astu-feliu, avocatulu Arone Densu-
sianu, si prin elu municipiulu Faga-
rasiului, a facutu numai aceea ce i-a per-
misu legea municipale in acestu §. 1,
care ingrigesce de libertatea cuventulu
si de cestiunile ce sunt de a se discute
liberu in adunarile generali.

Deci amesuratu acestei legi mu-
nicipali si membrii acestoru adunari tre-
buie se aiba aceleasi drepturi si immu-
nitatii ca si membrii camerei legislató-
rie. Precum cestia, colo sus, aducu legi
pentru tíera, asiá ceia, ici dios, sunt in
dreptu a aduce statute particulare si
concluse de interesu publicu si de tíera;
ér guvernulu 'si are asemenea dreptulu
seu rezervatu totu in acésta lege, de a le
casa, schimbá si modificá, fora ca se pó-
ta trage pre singuraticii membrii la re-
spunsabilitate, ca pentru ce au vorbitu
asiá si nu altcum, cu referire la obiec-
tulu pusu pre tapetu de reprezentantele
seu, ca presidente alu acelei corpora-
tiuni.

Dreptu aceea, daca membrii consi-
lialoru municipali potu fi pentru vorbi-
rile si propunerile loru trasi la respun-
dere, ca conturbatori de liniscea publica,
— atunci pentru ce se mai vorbesce cu
atát'a pompa de acestea consilia, pentru-
ce de autonomi'a loru? pentru ce de gu-
vernarea de sene, daca legea nu dá mem-
briloru garantiile prevediute de legisla-
tore. Scurtu, ar trebui mai antaiu legea
municipale scósa din valóre, si apoi
atunci am seí, ca nu mai avemu nici
unu dreptu a ne ocupá de cestiunile sta-
tulu; inse pana candu legea acést'a susta,
si in specie §. 1, — pana atunci nu credemu
se póta fi trasu la respundere vre unu
membru, pentru propunerile sale ce a
facutu in adunarile generali, ca crimina-
listu in sensulu §-lui 65 c. p.

Acum fiindu cestiunea destulu de
lamurita, sperámu, ca juristii romani se
vor grabi toti din tote partile a se an-
gagiá intru aperarea acestei cestiuni na-
tionali, basate pre dreptu si dreptate;
éra barbatii romani din Transilvania in-
ca 'si vor implini detorintiele, descope-

rindu pré inaltulu Trozu si Maies-tatii
Sale, ca cátu de vitregu sunt tractati ca-
tadi fiii natiunii romane, care a fost si
este atátu de credintiosa monarchiei si
augustei case domitórie. —

Junimea romana din Viena

a votatu dlui Arone Densusianu
arestatu in temnit'a din Tergulu-Mure-
siului, pentru lupt'a sa natiunale — u-
matórie

adresa:

Martire alu adevéru!

„Trecut'a umbr'a legii,
Si darulu nu mai vine!“

In resiedintia-ti impusa 'ti vei revolta
securu adeseori in memoria aceste cuvintu,
— dar mai securu e ca ele nu te vor razi-
nice-ti vor moia semtiemintele, — nu te
vor curmá curagiulu, nu ti vor frange fir-
m'a vointia, de a aduce orice jertfa pentru
causa, a carei bravu luptatoriu esti, — pentru
victoria principiiloru, ce le aparasi cu atát'a
abnegatiune.

Fiu alu suferintiei! In tristétia, in le-
cremi, ti-ai veditu poporulu nascendu, in
suferintia lui ai crescutu mare, — in impi-
larea lui si de cele mai sante drepturi — li-
bertatea si limba — ai pasitu ca barbatu in
mediloculu lui; ne areti ce sante-ti sunt acestu
cuvente, ne areti ce póte jertfi unu tat
de familia; admirandu-te, te respectámu si-ti
jurámu cá-ti vei afla urmatori!

De crede cineva, ca fanaticismulu natiu-
nale, ori personale ti-impuse de a urmari glo-
rios'a-ti cale — se insiéla. Nu! ci superbia
de romanu trebuie se se revolte, superbia de
persóna ca atare trebuie se produca reactiune,
candu te lovescu in facia cu nedreptati; candu
voescu se rapesca cu man'a cutediatióra uzur-
poporu intregu, libertatea si limba; — tre-
buie ca acést'a reactiune se fia cu atátu ma-
poternica, cu cátu ea provine din partea unu
poporu, ce-si aróga cultur'a secului presentu
si cunoscintia ideieloru lui mari.

Si ce efectu vor produce acestea?
Pentru consolidarea interna, pentru de
face trecutulu cu ranele lui politice si ma-
riale uitatu, se facu astfeliu de pasi?

Nu noi suntemu chiamati a respun-
dar aceia ce voiescu ca pe pamentulu dala
nostru patrie *indestulirea si pacea civile*
fiu aguduita, credintia in dreptate ucisa,
sperantia in ori-si-ce bine internu, — ce
asia multu tempu ne lipsesce, infranta!

Ori devis'a statulu magiaru e: „*poter-*
rea e innaintea dreptulu?“ Atunci la ce
perde tempulu? De ce nu se ingrijescu dala
de la putere de un'a carcere mare, in care
se-si afle dupre principiulu loru, fia care se
vorbesce limba materna, — pentru a ce-
rei respectare suferi -- mormentulu seu!

Noi le aducemu amente unu adevéru
mai solidu: — *cine incepe, a facutu de diva-*
tate; deci nu intardiati!

Dar veti intardiá, caci sunteti convinsi,
ca poporulu romanu, ce a potutu suferi ju-
gulu Huniloru, spadá Tatarulu, coltiunlu
Semilunei, acél'a va poté suferi si injuria
nedreptulu si barbarismulu magiarulu!

Curagiu martire alu romanu! sun-
temu de acei cu anim'a juna, ce-ti admirám
faptulu si gata ca si Tine de a traí in stáru
unde dreptulu si libertatea natiunale sunt
respectate si unde limba, pentru care nu
un'a jertfa nu ne a fost si nu ne va fi pe-
mare, e recunoscuta si respectata; ca cetatanii
buni ori a mori jertfindu-ne pentru respectarea
acestora ideale mari, ca si Tine, *fericirea fami-*
liara si libertatea individuala. —

Primesce din partea tenerimii romane
din Viena salutári fratiesci, primesce asocia-
rarea de stima si veneratiune, dechiararea de
identitate in principiele ce le urmaresci — si di-
gur'a acestei tenerimi, adunata din tote valé-
unde se vorbesce limba, pentru a carei re-
spectare suferi, asigurarea ca principiele Tale
sunt *principiele parintiloru, consangeniiloru,*
sunt principiele poporulu romanu si caus'a
e caus'a lui.

Curagiu deci martire! „*trecut'a umbr'a legii,*
dar darulu . . . va se vina!“

Viena, 24 opt. 5 novemb. 1873.

Urmédia subscrierile.

NB! Mai din tote anghiuirile, unde studi-
dia elit'a viitorulu romanu, ni se imparté-
siesce, ca s'au trázisú adrese de aderentia
martirulu natiunale, A. Densusianu. —

Voci straine despre romanii.

Unui popor, — care a avut nefericirea d' a cadé vepțima unui somnu momentan în decursulu unui siru îndelungatu și ne'nteruptu de vécuri, — i este fôrte greu a se vedea în concertulu popóraloru la acea tréptă de valóre, care i compete dupa dreptulu trecutulu seu mai vechiu și fortiele spiritu-ali și materiali de cari e partasiu.

Noi Romanii nu facem excepțiune în această privinție. Este cam fôrte multu, de cându prevalințea majoritate a poporațiunii între Tisa, Balcani și Pontulu Eussinu, nu se bucură de simpatie adeverate, purcese din interesulu de afinitate a sangelui — în nici unu colțiu alu betranei Europe. Și dacă vr'o potestate européna aretá ceva interesare faci de poporațiunea de pe langa gurele vechiului Istru, acést'a a purcedea numai și numai din marșivulu egoismu d' a cascigá aniele acestei nefericite poporațiunii, ca cu atátu mai usioru sè-i póta stôrce fructulu ustene-țelor sale.

Barbat' a și curagiulu nostru, nisuint' a și progresá, dar mai alesu rezultatele însemnate ce obținem în concertulu civili-zațiunii moderne prin voinție, lucrare perse-verante și eminițiile nóstre însusiri natu-rale, — desteptara și deschisera ochii mul-țor eruditi, dar și ai unoru publicisti și poli-țici de renume.

Resultatulu studioru acestor' a fú re-șințerea că: *Sentinel' a Carpatiloru și a gu-berni' Dunării este unu membru compactu alu familiei latine, ce cuprinde în sinulu seu 1/3 parte din locuitorii Europei.*

Este unu mare profitu pentru noi re-șințerea acestui adevéru. Dacă n' am pe-șințit în decursulu aloru 18 secli, cându dor-șim și cându frati' de unu sange nu șiau, că sistemulu, și de aci nici nu puteau sè li pase de-șe, — sè fimu securi, că viitorulu trebuie sè-șe alu nostru, dacă ne vom nisui sè ne fa-șim demni de elu, demni de simpatiele și interesarea ce ni o aréta sororie nóstre des-șeitate la putere. Este înse detori' a nóstra, și specialu a acelor' a din noi, cari-su famili-șati cu limbele franceza, italiana și spani-șe, precum și a tineriloru romani, ce s' aședea în provinciile Occidentel' u ro-șanu, ca sè nu întrelase, ba chiar sè cerce în-șe loculu și timpulu ocașiunea, d' a familia-șe și informá pre deplinu și sinceru pre-șinții nostri despre starea nóstra. Frati ro-șani sè veghiámu și sè lucrámu pentru fe-șicarea poporulu romanu din Oriente fiacare postulu, care ni l' a destinatú sôrtea. —

Ne-am bucuratu totu de a un' a și am publicatu adese vocile diaristicele franceze și aliene, relative la noi, si anume am recursu ni alesu la *„Republique française“* și la *„Confederations latine.“*

Acuma cu placere venim a reproduce epistola romana din București, publicata în *„Gazetta di Torino,“* care-șe pré frumoșă lucră a informá pre publi-șu italianu despre noi și sôrtea nóstra. Acea epistola suna:

„Unii barbati de statu italieni, afara marele Cavour — au sustienutu inca că Romania, separata de tierile latine și ncon-șinate de elemente ostili, trebuie sè aiba în sinulu tieriloru mici. Multi publicisti slavi și germani afirma cu imprudintia, că Ita-șanii Danubiului suntú Celti ori Sarmati, ér Latini; și acést'a o facu cu intențiunea d' a izolá și mai multu de famili' a latina, pen-șe ca sè ne póta sdrobi.“

„Poporulu daco-romanu, la tóte calum-șe și amenințările, respunde cu strigatulu naționalu: „Romanulu nu pere.“

„Nimicu n' a pututu schimbá caracte-șeulu nostru romanu: chiar și în defectele noastre suntému Latini. Noi formámu unu ele-șmentu compactu de 12 milióne, locuimú în țara magnifică și fertile, în care ar putea-șe a fôrte bine peste 20 milióne.“

„Căra, care în seculu trecutú visitá Romania, scrisu: „Am vedintu mai tóte tierile Europei, inșe nu cunoscú o alta țiera, în care distribuțiunea campieloru, a colineloru și a munțiloru sè fia asiá de admirabile pentru agricultura ca Moldo-Romania.“

„D. Ubicini adauge: „Romania are în producțiunile: vitiele sale producu vi-șe, cari cultivate cu mai multu ngrigire, s' a putea rivalisá cu vinurile franceze. Riu-șe ei póta în undele loru bucáti de auru,

munții contienú mercuriu, feru sulfuru, car-șuni fosili, ambru, marmora, etc. Cér'a, mie-șrea, tabaculu, untulu, pelea, canep'a, inulu, granele, sporescu avut' a naturale a țierei.“

„Între avutiile ascunse ale pământulu romanu, sorgintiele de petroleu ocupa unu locu importantu. Nicairi, afara de America nordica, nu se afla sorginti mai abundanti, de câtu cele descoperite în Romania.“

„Unu diariu vionese — *„N. Fr. Presse,“* ne-amicu de mórte alu Romantei, a confesatu într'o diá o mare veritate, dicendu: „Roma-șanii, în scurtulu spatiu de 20 de ani, facura progresulu unui seculu.“

„Latini de origine, noi am adoptatu cultur' a latina. Bucureșcii devinú centrulu civilizațiore alu Orientel' u! Universitatea nó-ștra deșá a începutu a fi frecventata de juni Transilvaneni, Bulgari, Serbi, Greci, etc. Mi-șcele popóra orientali ne iubescu și se stringu în jurulu nostru. Acést'a a desteptatu gelos' a și turbarea celoru dóue mari imperie vecine, cari ar dori sè ne inghitia.“

„Sunt dóue mari țieri, pe cari Roma-șanulu le iubescu multu: *„Francia și Italia;“* pe cea dantaiu ca sora mai mare și bine-facatória, pe cea d' a dóue ca mama-patria. Viet' a nó-ștra e o lupta continua pentru esistenție, pentru naționalitate; de aceea simțiemen-ștulu de rasa la noi e pururea viu și des-șeptu.“

„Închisi între panslavismu și pauger-șmanismu, noi ne întorcemú privirile cătra Roma și așeptámu ca din Capitoliu sè se re-șdice infratirea, confederatiunea popóreloru la-știne, panromanismulu.“

„Roma póte totu, dacă voiesce. Idrá négra, infernalé, iesuitismulu, fú invinsu: disprețulu universalu ' lu va sdrobi. Roma destepse-se odatá!“

Cato.

Diet' a Ungariei.

Dupa o pauza de câteva lune, camer' a reprezentantiloru Ungariei se reintruní sam-șbat' a trecuta, în 8 ale curentei. În acósta șiedinție, șiedintele camerei, dlu Bittó, dupa o cuventare scurta de intruducere are-ștá casei, că în decursulu ferieloru au venitú o multime de petițiuni. Aceste petițiuni se transpunú comisiunii petiționarie Șiedin-ștele inconnosciințiea dupa aceea cas' a, că în decursulu ferieloru au devenitu mai multe posturi de deputati vacante.

Spre scopulu întregirii acestoru posturi se imputernicesce dreptu aceea de casa șiedințele a face pasii necesari prin escrierea de alegeri nóue. Dupa aceea se cetesce o chartia a deputatulu *Koloman Ghiczzy*, prin care acést'a anuncia casei, că den-șulu depune mandatulu de deputatu. Inci-șdentulu acést'a produse în intréga cas' a mare miscare, ér betranulu *Dedk* luandu cuven-ștulu propune ca: cas' a sè exprime la proto-școlu parerea de reu pentru perderea acestui însemnatu membru alu ei, care propunere se și primescce. *Koloman Tisza* dá dupa aceea es-șpresiune șperanției sale, că perderea ce a su-șferitu cas' a prin abdicarea lui Ghiczzy nu este definitivă și că deca se va întâmplá, ca în ce-ștatea Komorn sè se escrie alegere nóua, den-șulu și-va ocupá de nou loculu de deputatu.

Dupa acést'a minist' ulu - șiedinte Szlávy tienú o cuventare lungă, prin care in-șceră a rectificá politic' a regimulu actualu și rezultatele cele ne' nsemnate ale operațiuni-șloru casii în anulu trecutú, desfășurandu totu deodată și o programă pentru viitoru. Aci mai nainte de a șchitiá acósta cuventare nu potemu sè nu amintimú, că cuventarea lui Slavy a fost primita de casa fôrte rece.

Densulu amintescce mai antaiu impre-șjurarea, că cându pentru prim' a data s' a pre-șsentatu casei dimpreuna cu școlégii sei mini-ștrii și a desfășuratu péogram' a sa în anulu trecutú, acósta programa a fost deșchiarata de manca; dar cu tóte acestea cas' a totu nu a potutu resolví aceste obiecte. Elu tebuie sè recunóșca, că în sesiunea trecuta a parlamen-ștulu s' a lucratu puținú, și că prin urmare vocile, ce se redica în asta privinție nu sunt fara de nici o basa. Cându priveșce inșe den-șulu obiectele însemnate, ce s' au resolvitu în anulu trecutú cum: legile despre *Ludovicu* și Universitatea din Clusiu, precum și legile despre organizare a Capitalei și despre pro-șvincializarea granitiei militare; totuși nu póte sè nu observe, că nu trebuie sè tiena nimenea asiá de neînsemnate rezultatele activității din sesiunea trecuta.

Cátu priveșce șcirile ce s' au respanditu de curendu, din provincializat' a granitiei mi-șlitarie, de catra unii alarmatori prin foi, că adeca populațiunea de acolo s' ar aretá ini-șmica facia de statulu ungurescu și că s' ar fi întâmplatu miscări și deșchiaratiuni, în con-ștra acestui statú și că la tóte acestea ar fi vi-șn' a portarea cea fora tactu și negriginț' a re-șgimulu; densulu dice, că șcirile pre de o parte sunt esagerate, ér de alt' a impreșjurările de acolo sunt de atare natura, încátu pe celu ce le cunóșce, nu trebuie sè- lu suprinda, mai cu șema astadi, cându și în alte locuri se ivescu atari aparinție.

Regimulu, crede densulu, a purcescu cu destulu tactu, deca s' a silitu a face câtu mai iute capetu administrațiunei aceleia, care nu-ștriá în sine planuri în contra statulu. A pro-șduce inșe în poporulu granitiei *simpatie și in-șcredere*, nu este unu lucru de trei lune; ci acést'a póte fi numai resultatulu unei activi-ștăți precaute în decursu de mai multu timpu. Legislațiunea și regimulu a purcescu inșe fa-șcia de poporulu, celu în decursu de atátu timpu instrainatu de țier' a mama, cu cea mai mare *crutiare*, considerandu interesese presente ale poporațiunei și voindú a pregatí prin acést'a pre respectiv' a poporațiune pentru viitoru, cecace dupa cum densulu asecura cas' a, va și succede. În casu deca inșe acelu poporú în contra intereselorú sale proprie și în contra intențiunilorú celoru bune ale legislației și regimulu, totuși se va aretá nemulțiem-ștoriu — atunci apoi crede că este detori' a re-șgimulu a șatisfice dorinției, esprese în pres' a magiara, de a purcede facia de poporațiunea granitiei și a cere de la camera imputernici-șrea spre a poté *luá mesurę ștraordinarie*. Pana atunci inșe crede densulu a nu fi de lipsa.

De la granitiei trece apoi verbitoriuulu la rezultatele celo imbucuratórie, ce le au avutu pertractările cu Croații, adaugendu că ca resultatulu sesiunei trecute se póte privi și activitatea comisiunei financiare din anulu trecutú. —

Regimulu a avutu de cugetu ca în timpulu ferieloru sè se ocupe șeriosu cu reorganizarea administrațiunei. Nenorocirile, ce au venitú inșe prește țiera, în decursulu acestui timpu, cum: *coler' a, șecăriștulu celu reu și eris' a de bani*, au pusú acestui propusu atâtea pedece înainte, încátu nici unu regimú din lume nu ar fi fost în stare a le șupérá. Facia de aceste calamități respectivii ministri au luatú deșá mesurere necesarie; și repórtele respective de securu vor face pe casa a se multiamú cu activitatea regimulu. Reulu celu mai mare in-șsa, ce apésa țier' a, este calamitatea în financoie, cu carea cas' a trébuie sè se ocupe acum mai multu ca în sesiunea trecușă, devenindú acé-șta stare, de și inca neajunsa la șesperatu, cu multu mai rea, ca în sesiunea trecuta. Re-șgimulu inșe nu póta nici de câtú vin' a la acé-șt'a, pentru că elu în acósta stare a gasitu fi-șnanciele țierii.

Punendu-si mai departe verbitoriuulu întrebarea: că cine totuși póta vin' a la aceea că financoiele statulu se afla într'o sta-șre atátu de decadiuta? respunde nici mai multu nici mai puținú, ci că *tóti factorii la olalta au contribuitu la acést'a; dar cu tóte astea totú sunt de șcusatu în privinț' a gresielorú facute*. Cându s' a încheiatu pactulu dualisticu, Ungaria a șemitu necesitatea de a-si intari și asecurá esistenț' a sa, ca statu independentu, de cari trebuie sè dispuna unu statu mo-șdernu. Acósta necesitate a urcatu fara pro-șporțiune șpesele statulu. Că s' a șpesatu cu drumurile de feru enorme șume de bani, pó-șta tocma asiá de multu vin' a fiacare deputatu, casi regimulu.

În privinț' a îmbunatățirii ștării finan-șciare minist' ulu respectivu și-va face propu-șnerile sale.

Dupa aceea trece la enumerarea pro-șieptelor de lege, ce au de a se șubsterne casei și care parte sunt gata, parte se lucra acum.

Minist' ulu cultorulu, dlu *Tréfort*, pre-știnde convocarea comisiunei școlastice pen-ștru deșbaterea legiloru despre școléle medie și șuperióre, precum și începerea activității comisiunei esmise pentru esaminarea fondu-șrilorú, adaugendu și acea că cas' a sè aléga o comisiune pentru regularea referinției între statu și șierica.

Deputatulu *Irányi* cere deșlucire dela regimulu pentru ameliorarea lipsei, ce esista în țiera, la care mai multi deputati ștriga că

acést'a este trébu minist' ulu, în a căruia re-șsortu cade.

Se șicședia apoi ordinea dilei pentru diu' a urmatória, cu ce apoi acósta șiedinție se încheia. — Cele ce au urmatu dupa acé-șta de asta data, din caus' a ingustimii șpaciulu, nu le puturámú publicá.

Pré'nalt' a diploma,

de datulu 17 sept. 1873 nr. 26, 527, prin care e intarita alegerea episcopulu dieceșei ara-șdane, *Procopiu Ivacicovicu*, de Archieșcopulu și Metropolitu greco-orientale romanu.

Noi Franciscu Iosifu antaiulu,

cu ajutorulu gratiei lui Dumnedieu Impe-șratu alu Austriei; Rege apostolicu alu Un-șgariiei, Boemiei, Dalmatiei, Croației, Slavoniei, Galitiei și alu Lodomeriei, s. a.; Archieșcu alu Austriei; Mare-duce alu Cracovei; Duce alu Lotaringiei, Salisburgulu, Știriei, Carin-știei, Carnioliei și alu Bucovinei, alu Șilesiei de sus și de jos; Mare-principe alu Transil-șvaniei; Marchionu alu Moraviei; Comite alu Habsburgulu și alu Tirolulu, s. a.

Comendámú memoriei, notificandu cu acést'a tuturoru căror' a se cuvine: că dupa mórtea pré venerabilulu în Cristosu parinte *Andreiu*, odinóira Baronu *Șiaguna*, Archieș-școpulu și Metropolitulu tuturoru fidelișloru nostri greco-orientali de limb' a romana, de pre întregulu teritoriu alu țierei nóstre Un-șgaria, cavalerulu crucei mari alu ordinulu nostru Leopoldinu, și de clas' a prima alu or-șdinulu Noștru de corón' a de feru; șconsili ariulu Noștru intimu în celea șcrete, a fide-șlelui Noștru șinceru iubitu, întâmplata la 28 iuniu alu anulu curinte, — convocandu-se prin Noi, în șensulu articulu de lege IX, din anulu 1868 și alu ordinațiunei Nóstre regesci, emanate pre bas' a acést' a sub 28 maiu 1869 școngresulu nationale șiericescu greco-orientale romanu spre alegerea Metro-șpolitulu, — dupa ce reprezentantii adunati în acelu școngresu pré venerabilulu *P. Pro-școpiu Ivacicovicu*, pana acum episcopulu ara-șdanu, iubitulu fidelu alu Noștru, cu maiori tatea absoluta a voturiloru l' au alesu în lo-șculu defunctulu de adevératu și legale *Ar-șchieșcopu și Metropolitu greco-orientale ro-șmanu*; — aceia-si reprezentanti Ni-au venitú cu acea umilita rugaminte: ca aprobandu acósta alegere, préșgatosu sè o întarimú:

Dupa anim' a și grati' a Nóstra parinte-șca induplicandu-ne voiosu la acést'a rogare a școngresulu nationale șiericescu greco-ori-șentale romanu, — pre bas' a alegei legali a numitululu *Procopiu Ivacicovicu*, întâmpina-șta de aplacidașrea Nóstra, și luandu în gra-știosá considerațiune nu numai viét' a lui ne-șpetata, curatieni' a esemplara a moralei lui, distinșele merite, ce si-le-a castigatu și pana acum, nu altcum laudabilea implinire cu zelu neadormitu a detorințiloru sale prin șervitiu fideli și energice, prestate și sub tim-șpulu episcopatululu seu — pre langa aceste au-ștoritatea și șpreclinț' a lui, cunoscuta credin-șciosiloru sei și celoru din gürulu dens-șlu, asemena virtutile șpreclare și multele pro-șprietăți șufletesci și elegantiu ale lui, cuve-șnite unui astfelu de archiereu: ci conside-șrandu totodata și șciințiele lui eminiții, de-șșteritatea lui în conducerea trebiloru, moda-șlitatea pré intuitiva în pertractarea afaceriloru școncediute lui, nu altmíntrelea fidelitatea școmprobata totuđeun' a catra Noi și catra pré ' nalt' a Nóstra Casa, precum și catra țier' a Nó-ștra Ungaria, catra constituțiunea și legile aceleia; în fine considerandu juramentulu depusu în manele Nóstre, în modulu celu mai riguros și mai șolenelu despre acé-șta fide-șlitate, ce șa se o pastreșce pentru totu-șdeun' a: Noi cu șcirescúra, cu deșjudecare matura și cu o binerecuștare a șufletulu, din plenitu-șdinea potestatei Nóstre și în poterea dreptu-șlu Noștru pré'naltu, pre densulu l' am întá-șritu pré gratiosu si l' am aprobatu în atinș'a demnitate de *Metropolitu Archieșcopu*, pre-șcum cu acé-șta ' lu întarimú și aprobámú de Archieșcopulu greco-orientale alu Transil-șvaniei și Metropolitu alu romaniloru greco-șorientali de pre totu teritoriuulu țierei Nóstre Ungaria, anume đin eparchiele greco-ori-șentale a Transilvaniei, Aradulu și a Caranșe-șbesiulu.

' Lu imputernicimú dara cu acést'a pre densulu, sè implinésca tóte funcțiunile archi-șepiscopesci și metropolitane ale șiericeii sa-șle, și pana cându — precum așeptámú de la

densulu cu tota increderea — va remane in fidelitatea indetozata catra Noi si catra pre-nalt'a Nostra Casa, precum si catra tier'a Nostra Ungaria, catra constitutiunea si legile aceleia: pana atunci liberu si in pace se folosésca fara nici o pedeca, ori contradicere in intrég'a sa archidieceasa, respective in provinci'a sa metropolitana de tote usuantiele, drepturile, beneficiile si prerogativele, ce-i competu lui ca atarua si acelea se le intre-buintiedie si folosésca.

Intru a caror'a mai mare crediementu am estradatu literele acestea, proviedute cu propri'a Nostra subscriere si cu sigilulu mai mare pendinte, prin manele sinceru iubitului fidelu alu Nostru, spectacibilulu si magnificulu Augustinu Trefortu, ministrulu Nostru ung. de culte si instructiune publica, in Ur-bea Nostra Vien'a la siepte-spre-diece a lunei septemvre, anulu Domnului Un'a mfa, optu sute siepte-dieci si trei, éra alu domni-rei Nostru alu doue-dieci si cinciolea.

Francisca Iosifu mp.
Augustinu Tréfort m. p.

(L. S.)

Viena, 7 noemvre 1873.

„Istori'a este martorulul temporiloru, nunciulu vechimeii, viét'a amentirei, lumin'a adevérulei si magistr'a viétiei.“ — Cicerone.

Nu esista poporu — natiune — fora Istoria; istori'a aréta ce a fost unu poporu, ce este si ce póte se fia. Istori'a ni aréta timpulu gloriosu alu poporulu romanu, — ea ni aréta si suferintiele lui; ni aréta faptele lui drepte si ne invetia totu odata cum se ne asicuréamu essistenti'a venitoriulu.

Nu voiu a analisá ficcare cuventu din pasagiulu susu citatu; cáci atunci asi abusa pré multu de pacienti'a onoratulu Publicu romanu. O cugetare fugitiva asupra lui, si de odata se va vedé veri-care in imaginatiunea sa, sub impregiurárele presente transpusu — déca nu mai departe, dar celu pucinu la viét'i'a poporulu romanu inainte de 48, candu idealele cele mai vitali ale unui poporu, *limb'a si libertateá* — erau sugrumate, candu autonomi'a transilvaniei — casl in presinte, éra stérta din istori'a poporulu nostru. —

Sé aruncámu o privire scurta in istori'a poporulu romanu de la 48 incóci si cu anim'a sengerata ne vomu convinge, cá prin váile de sange de acelu anu, ce s'au versatu pentru recascigreea autonomiei, *limbei si libertáti* poporulu romanu, — astadi date prada altor'a; — cá prin credinti'a manifestata atunci si pana in presinte Tronulu si patriei, poporulu romanu remase totu ne-mangaiatu, ba astadi asupritu chiar de inamiculu tronulu de la 48! —

Sermana natiune romana! Te afli in ajunulu unei *serbári mari*, in ajunulu dilei de 2 decemvre, candu pré bunulu nostru monarchu 'si-va celebrá iubileulu de 25 ani; 25 de ani, unu patrariu de secolu, de candu au pasitu pre acelu tron, pentru apararea carni fii tei bravi, remasera pre campulu luptei, dovedindu lunei civilizate, ce fii credinciosi catra Tronu si monarchu resaru dia sinulu teu! —

La acestu momentu serbatorescu, tu privesci cu dorere, cu lacreme, vedindu cá imprejurárele politice decisera, ca nu tu, natiune credintiosa, ci chiar inamiculu tronulu de la 48 se se desfatéde in multiamire in iubileulu iubitului nostru monarchu! —

La acestu momentu serbatorescu, tu natiune credintiosa, tu trebuie sé suspini, sé versi lacreme de dorere, vedindu cum fii tai, déca se lupta pentru aperarea limbei si libertáti tale, se tragu la inchisóre. — La acestu actu serbatorescu alu tronulu si monarchulu, pentru aperarea carora ti-ai sacrificatu tu sute si mfi de fii, tu privesci in suspine la fiiulu teu Densusianu, ce geme in inchisóre!

Sermana natiune romana! Tu, care ai fostu, esci si vei fi cea mai credinciosa tronulu si monarchulu, in presér'a acestei festivitéti esci cea mai nefericita, cea mai ne indetultita cu sórtea; tu careia mai multu ti-s'a rapitu cea-ce ai mai scumpu, *limb'a si libertateá*, — tu, cárei nici ti este permis a-ti descrie ranele ce te usuca, — ba nice chiar a plange: „*La ceriu Parinte bune, de cautu cu umilire, in dar mi este rug'a, desiértu alu mea suspinu!*“

Onorata intelegintia romana! In 2 Decembre a. c. se implinesce unu patrariu de secolu, de candu monarchulu nostru *Francisca Iosifu I.* a pasitu la Tronu. — Aici in capitala se facu pegratiri mari pentru unu iubileu; siguru cá deputatiuni din tote pártile inca nu voru lipsi spre a aduce monarchulu omagielesu lor, dovedindu credintia ne-infranta si supunere loiala. Pentru poporulu si natiunea romana, este ocaziunea cea mai bine venita, ca prin o deputatiune cátu de mare, reinoindu-si manifestarea credintiei si alipirei catra tron si monarchu sé documentedie cumca credinti'a manifestata la 48 prin versarea de multu sange, este si astadi tare, si de si pona la momentu acestu poporu, acésta natiune credinciosa inca nu este indetultita, — totusi nu desperédia in credinti'a sa cá iubitului nostru monarchu, — ce de securu doresce inaintarea si fericeirea tuturoru popóreloru apartienatórie corónei sale, se va indurá si asupr'a poporulu si natiunei romane! A aréta prin tr'unu *memorandu* cá, la acestu momentu serbatorescu in onórea tronulu si monarchulu, poporulu si natiunea romana, ce la 48 si-a versatu scumpu sangelesu pentru apararea lui, astadi cu durere privesce, cum tocmai contrariulu devinsu atunci párticipa cu multiamire deplina, — cum astadi tocmai de acelu contrariu este subjugata natiunea nostra, ér fii ei aruncati in inchisorile inferne dela *M. Vászrhely*. — Ar fi fórté consultu, cá in acea deputatiune conducatori romaniloru dela 48, ce astadi inca mai traiescu, sé nu lipsésca! Sé ne folosimu de acésta ocaziune bine venita! — Ca sé ni arétámu ran'a ce ne dóre, s'o arátámu mediculu; — cáci altfelu in daru ni vomu sfási! ani mele, — *Bate-ti si vi se va deschide* — cereti si — vi se va dá.“*)

Zimbru, cott. Aradu, 7 noem. 1873.

(*Lucru demnu in sine si demnu d'a fi imitatu de tote pártile.*) Credemu cá si pe siuriá, ca si la noi, dlu inspectore regiu de scóle alu tienutulu acestuia, *Alessandru Hoffbauer*, — securu din indemnulu bunu, a impartitu scóleloru nóstre natiunali si confesionali mai multe diferite mape séu charte geografice si instrumente fisicali. Destula cá — ai nostri vedindu acésta, s'au tienutu obligati a-si arétá marea lor multiamita — dlui Inspectoru — pentru atát'a gratia! Chiar antisti'a comunale, cu judele si cu notariulu in frunte — dederá o adresa de recunoscintia cátra dlu numitu Inspectoru, substernendu-i in sa cu o cale si o rogare, ce caracterisédia eclatantminte presintele. In acea adresa, fiindu cá — medilócele amintite de invetiatura tote sunt in limb'a magiara, pentru magiari séu magiaroni compuse, se substernú dlui *Hoffbauer* umilit'a rogare, cá — *precátu intr'a devéru doresce sporiulu fiiloru poporulu romanu*, sé aiba bunetate a procurá pe sém'a scóleloru nóstre totu felulu de figuri si mape — in limb'a romana, pentru cá acelea astfelu sé póta fi folosite natiunalminte de invetiatorii si de copii romani, cari limb'a magiara ne-cunoscendu-o si de ea nici avendu vr'o trebuintia, numai cátu se incurca si inpedeca in cultúra!

Déca in astu modu domni se vor convinge, cá romanii 'si cunosc trebuintiele si — nu pregeta a le spune Domniloru de la potere — la ori-ce ocaziune, apoi securu cá domni nu vor mai amblá cu mintiun'a! Min-

*) Am publicatu — la staruire intetitoria, acestu planu, acésta provocatiune; dar — marturisimu cá — ori cátu am dori, ca vocea, strigátulu loialitáti nóstre sé se redice intru interesulu causei nóstre si pentru incetarea suferintieloru nóstre; tare ne temem cá — nemoral'a politici de astadi — a astupatu de naintea nóstra pana si urechile Monarchulu nostru! Dóra mai bunu receptu va fi, receptulu nostru: *Sé strige nemultiamireá comuná in gur'a mare, dela o margine la alt'a a tierrei*; sé strige — *adeverulu, cá popórale credintiosu incepu a-si perde credinti'a in scopurile statulu si ale stevántirei, si cá incepu a vedé cu ochii instelatiunile domnesci — pretotindenid!* — De altmintrel'a — noi nu o data am disu, cá ar fi bine, a mai bate, a bate cu supunere si leialitate — *la us'a monarchulu*. Noi am fi cei dantai, cari am spingini si felicitá pre cei ce s'ar oterf sé incerce acésta cu seriozitate si demnitate. Dorere, sistem'a impilatória ne-a storsu pana si de poterile graiulu, si ne-a seracitu de — abia mai santemu i in stare, a pune in miscare deputatiuni!

Red.

tiunele se prindu numai la cei *prosti*, nici candu la cei intielepti si de omenia.

Santemu curiosi sé vedenu, cá ce resultatu va avé rogarea si respective reflectarea dlui Inspectoru guverniale *Hoffbauer*, intru interesulu limbei si culturai romaniloru. —

V. S. . . .

Inscrierea alegetoriloru pentru deputatu dietale.

In cerculu electoralu alu Caransebesiulu, dupa cum ni se comunica oficiosu, se va incepe si continuá dupa 4 cercuri, in urmatóriele dile:

In *cetatea lib. reg. Caransebesiu*, la care apartiene afara de cetatiuni si intregulu cercu pretorialu alu Caransebesiulu in 22, 23 si 24 noemvre a. c.

In *Teregova*, la care apartiene intregulu cercu pretorialu alu Teregovei in 25, 26 si 27 noemvre a. c.

In *Bozovicu*, la care apartiene intregulu cercu pretorialu alu Bozoviculu in 29 si 30 noemvre, precum si in 1. decembre a. c.

Totudeodata se lasa in liber'a voia a fiacui, ca daca din orice cauza nu s'ar fi potutu inscrie ca alegetoriu in cerculu seu pretorialu, sé se infaciesiedie inaintea comisiunei conscrietórie in altu locu pretorialu.

Operatulu conscriptiunei gata se va espune publiculu in cancelari'a comitatensa, in Caransebesiu in dilele dela 9 pana la 14 decembre a. c.

Ce noue ni a atrasu mai multu atentiunea si ne a multumitu mai tare cu acésta ocaziune este impregiurarea acea, ce in multe locuri s'a trecut cu vederea, cá in acésta publicatiune oficiosá a comitetulu centrale s'a publicatu si conditiunile pre bas'a caror'a se potu inscrie singuratecii individi ca alegetori. —

Varietati.

= (*Unu advocatu nou.*) Anunciámu cu placere onoratulu publicu, cá dlu *Ioane Lengeru*, fost profesore la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a depusu in dilele acestea cu celu mai bunu succesu censur'a de advocatu inaintea tablei regesci din *Tergulu-Muresiulu*. Activitatea de pana acum a acestui stimatu barbatu ca profesore, ca colaboratoriu alu acestei foi si ca membru alu congreseloru nóstre natiunali-bisericesci, ni este destula garantia spre a ne poté intari in convictiunea, cá densulu si pre carier'a de advocatu va lucrá cu acelasi zelu pentru *prosperarea si inainturea poporulu nostru*.

Recomandandu-lu deci *deosebitei atentiuni* a publiculu romanu, i urámu elu mai bunu succesu pre carier'a cea noua.

* (*Unu barbatu cu trei femei.*) In Londonu se descoperi de curendu unu casu tare interesantu. Unu barbatu avé trei femei. Cu un'a traia in Londonu cáte patru luni, cu un'a in alta cetate, ér cu un'a la tíera. Cu fia care din aceste femei avú respectivulu si copii. In cas'a sa din Londonu, traia cu densulu si sócr'a sa. Betranii, ca mai precaute, i veni curiosa petrecerea lui cea multa afara de Londonu. 'Lu urmari deci odata candu plecá elu in calatoria si aflá spre marea uimire a ei, cá ginerelesu mai are afara de dens'a inca doue sócre bune. —

* (*Muscálii s'a inamoratu in costumele ungresci.*) Cu bucuria si cu mare fala inregistrédia unu diurnalu de aci impresiunea ce facu in Rusia productiunele unei capele de musicanti magiari. Acésta capela, se dice, cá pre unde a fost, a rapitu animele tuturoru muscaliloru. Nu disputámu nici deótu acésta, pentru cá scimú cá magiarii, respective ciganii ungresci, sunt ómeni tare dibaci in musica. Lucrulu in sa ce ne facu cea mai mare impresiune este impregiurarea, cá acesti sermani cigani musicanti nu mai au acum odichna de croitorii ruseci, cari alérta in tote pártile dupa densii spre a lua modele dupa hainele ungresci, in cari sunt imbracati acesti placuti si laudati artisti.

Sé mai dicemu apoi cá Ungaria nu face progrese: pe popórele de sub dens'a le invetia ungresce, ér pe muscalii ii imbraca ungresce!

= (*Bibliografia.*) A esitu de sub tipariu si se afla de vendutu la autorele „*Comuna de*

doi pra mormentu“ de *Georgiu Stefanu*, invetiatoriu poporale in Ocna-Desiulu (Dea-Okna,) post'a ultima Deés, in Transilvania. Acésta cartica, in formatu optavu, de 76 pagine, cuprinde multe versuri poporali pentru ocaziuni funebrali, si e acomandata atátu pentru cele patru étati ale omului, cátu si pentru ambele sessa. Unu ess. costa 50 cr. v. a. cari nu se anticipa, deorace spedurile se vor face totu de a un'a — pentru asecurare reprocá — numai cu *asemnatiuni postali* (Post-nachname.) *Dela 10 esemplarie se dá unu rabatu.* — Versurile sunt scrise in celu mai popularustilu, ér materi'a e religiósá-morale. Recomandámu acésta cartica deosebita atentiunii a clerulu si invetiatoriloru nostri.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

pentru vacant'a statiune invetiatoré dela scól'a confesionala din comun'a *Saculacu mare*, Comitatulu Temesiuulu, protopopulu Versietiuulu, se esorie concursu cu terminu pana la 21 noembre st. vechiu. a. c. candu va fi si diu'a de alegere.

Emolumintele sunt: 300 fr. v. a. bani gata, 2 jugere de pamentu aratoriu, lantiu gradina, cortelu liberu si gradina de legume, lemne si paie de incalditu.

Concurentii au a-si adresá recurdorulu, instruate in sensulu statutulu org. catra comitetulu parochiale din *Semlaca* a-le trimite Dlu protopopu alu Versietiuulu *Ioane Popovicu* in *Mercina* per *Varadia*. *Mercina*, in 20/10 1873.

in contielegere cu Comitetulu parochialu protopresbiterulu districtuale.

1—3

Ioane Popovicu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatoréscá din comun'a *Luncani*, protopopulu Fagetulu, prin acésta se esorie concursu terminu de siése septemane de la antepublicare in acésta foia.

Emolumentele sunt: 42 fl. v. a. in bagat'a; 10 meti de grau; 20 meti de cucuru; 50 lb. de sare; 100 lb. de lardu; 1 lb. luminári; 8 orgii de lemne; 3 jugere pamentu aratoriu, cortelu liberu si 1/2 jugere de gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au avisati, ca pana la terminu sé si dée recurdorulu, instruite in sensulu statutulu org. adresate comitetulu parochialu, — dlui protopopu *Atanasiu Ioanovicu* in Fagetu.

Luncani, in 12 octomvre 1873.

Comitetulu parochiale

Cu soirea mea

Atanasiu Ioanovicu, m. p.

2—3

Protopresbiteru.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatoréscá dela scól'a confesionala din comun'a *Chernecea*, protopresbiteratulu Oravitiei, cota Carasiulu, se deschide concursu cu terminu de 6 septemane. —

Emolumentele sunt 201 fl. v. a. in bagat'a; 6 orgii de lemne, din care si scola are a-mi caldi, Cuartiru liberu, cu gradina de legume si 4 lantie de pamentu. —

Concurentii au a adresá recurdorulu instruate in intielesulu statutulu org. catra comitetulu parochialu din *Chernecea* si a-le trimite domnulu *Iacobu Popovicu* protopopu in *Oravitia*.

Chernecea in 18 octombre 1873.

in contielegere cu Dlu: protop. tractuale

3—3

Comitetulu parochiale

Invitare de prenumeratiune

la
„ALBINA“
pe patrariulu curinte ultimulu alu anulu 1873, pentru carele pentru temu servi cu esemplare de la inceputu

Administratiunea.